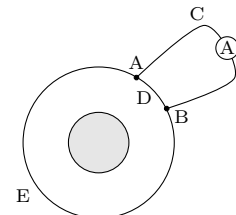

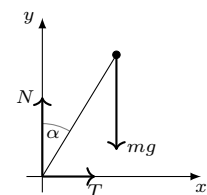
Klub 44 F

Termin nadsyłania rozwiązań: 31 VIII 2022

Rys. 1

Rys. 2

732. Pręt nie ślizga się, więc kulka porusza się po okręgu o środku w punkcie podparcia. Siły działające na układ przedstawia rysunek 2. Przyspieszenie kątowe ε oraz prędkość kątową ω możemy wyliczyć z równania ruchu obrotowego

$$mgl \sin \alpha = ml^2 \varepsilon$$

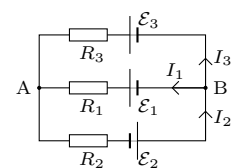
i z zasady zachowania energii

$$mgl(1 - \cos \alpha) = m(\omega l)^2/2,$$

gdzie przez l oznaczyliśmy długość pręta.

Przyspieszenie dośrodkowe kulki $a_d = \omega^2 l$, przyspieszenie styczne $a_s = \varepsilon l$, przyspieszenia w kierunkach poziomym i pionowym:

$$a_x = a_s \cos \alpha - a_d \sin \alpha, \quad a_y = -a_s \sin \alpha - a_d \cos \alpha.$$

Rys. 3

Skrót regulaminu

Każdy może nadsyłać rozwiązania zadań z numeru n w terminie do końca miesiąca $n + 2$. Szkice rozwiązań zamieszczamy w numerze $n + 4$. Można nadsyłać rozwiązania czterech, trzech, dwóch lub jednego zadania (każde na oddzielnej kartce), można to robić co miesiąc lub z dowolnymi przerwami. Rozwiązania zadań z matematyki i z fizyki należy przysyłać w oddzielnych kopertach, umieszczając na kopercie dopisek: **Klub 44 M** lub **Klub 44 F**. Można je przysyłać również pocztą elektroniczną pod adresem delta@mimuw.edu.pl (preferujemy pliki pdf). Oceniamy zadania w skali od 0 do 1 z dokładnością do 0,1. Ocenę mnożymy przez

Zadania z fizyki nr 740, 741

Redaguje Elżbieta ZAWISTOWSKA

740. Gdy pocisk wystrzelony pionowo do góry rozrywa się w najwyższym punkcie toru, to rozpada się na bardzo dużo odłamków lecących równomiernie we wszystkie strony z prędkością początkową v_0 . Taki sam pocisk lecący pionowo w dół rozrywa się na wysokości H nad ziemią i w chwili rozerwania ma prędkość u . Kiedy odłamki będą padać na ziemię z największą częstotliwością?

741. Na nieruchome, płaskie zwierciadło o masie m pada prostopadle do jego powierzchni płaska fala świetlna o energii W_0 . Znaleźć prędkość końcową zwierciadła i energię odbitej od niego fali. Rozważyć przypadki graniczne, gdy energia fali padającej jest dużo większa oraz dużo mniejsza od energii spoczynkowej zwierciadła.

Rozwiązania zadań z numeru 2/2022

Przypominamy treść zadań:

732. Nieważki pręt z umocowaną na końcu kulką o masie m postawiono pionowo na podłodze. Kulkę możemy traktować jako punkt materialny. Pręt zaczyna przewracać się z zerową prędkością początkową i nie ślizga się do chwili, gdy przestaje naciskać na podłogę. Jaką wartość ma w tej chwili kąt α_0 , jaki pręt tworzy z pionem? Ile wynosi współczynnik tarcia między prętem a podłogą? Ile wynosi siła tarcia, gdy pręt tworzy z pionem kąt $\alpha \leq \alpha_0$?

733. Zmienne pole magnetyczne wytwarza w jednorodnym przewodniku ADBEA w kształcie okręgu (rys. 1) stałą siłę elektromotoryczną ε . Linie pola magnetycznego są prostopadle do płaszczyzny przewodnika i przechodzą przez powierzchnię w kształcie koła zacieniowaną na rysunku, pole ma oś symetrii przechodzącą przez środek przewodzącego pierścienia i prostopadłą do płaszczyzny przewodnika. W punktach A i B do pierścienia podłączony jest amperomierz. Opory przewodników ADB, AEB i ACB wynoszą odpowiednio R_1 , R_2 i R_3 . Jakie jest napięcie między punktami A i B?

Równania ruchu w kierunku poziomym i pionowym mają postać

$$T = ma_x, \quad N - mg = ma_y,$$

stąd szukana siła tarcia

$$T = 3mg \sin \alpha (\cos \alpha - 2/3),$$

siła nacisku

$$N = 3mg \cos \alpha (\cos \alpha - 2/3).$$

Pręt przestanie naciskać na podłogę, gdy $\cos \alpha_0 = 2/3$, $\alpha_0 = 48^\circ$.

Poślizg nie wystąpi dla kątów $\alpha < \alpha_0$, gdy współczynnik tarcia spełnia warunek

$$\mu > T/N = tg\alpha_0 = \sqrt{5}/2.$$

733. Oznaczmy natężenia prądu na elementach obwodu ADB, AEB i ACB przez I_1 , I_2 , I_3 , a siły elektromotoryczne indukcji przez ε_1 , ε_2 , ε_3 . Przyjmijmy dla ustalenia uwagi, że prąd w przewodniku kołowym płynie przeciwnie do wskazówek zegara. Zachodzą związki: $\varepsilon_1 + \varepsilon_2 = \varepsilon$, $R_1/(R_1 + R_2) = \varepsilon_1/\varepsilon$ (z symetrii problemu) oraz $\varepsilon_1 = \varepsilon_3$ (pole magnetyczne nie przenika przez obszar ograniczony konturem ACBD).

Równania Kirchhoffa dla obwodu elektrycznego przedstawionego na rysunku 3 są takie same jak dla układu na rysunku 1. Mają one postać:

$$\varepsilon - R_2 I_2 - R_1 I_1 = 0, \quad R_1 I_1 = R_3 I_3, \quad I_2 = I_1 + I_3.$$

Rozwiązując ten układ równań, otrzymujemy natężenia prądu, w szczególności

$$I_1 = \varepsilon R_3 / (R_1 R_2 + R_2 R_3 + R_1 R_3).$$

Szukana różnica potencjałów między punktami A i B dana jest wzorem

$$V_A - V_B = \varepsilon_1 - R_1 I_1 = \varepsilon R_1^2 R_2 / (R_1 + R_2) (R_1 R_2 + R_2 R_3 + R_1 R_3).$$

współczynnik trudności danego zadania: $WT = 4 - 3S/N$, przy czym S oznacza sumę ocen za rozwiązania tego zadania, a N - liczbę osób, które nadesłały rozwiązanie choćby jednego zadania z danego numeru w danej konkurencji (M lub F) - i tyle punktów otrzymuje nadsyłający. Po zgromadzeniu 44 punktów, w dowolnym czasie i w którejkolwiek z dwóch konkurencji (M lub F), zostaje on członkiem **Klubu 44**, a nadwyżka punktów jest zaliczana do ponownego udziału. Trzykrotne członkostwo - to tytuł **Weterana**. Szczegółowy regulamin został wydrukowany w numerze 2/2002 oraz znajduje się na stronie deltami.edu.pl.